E Drejta Evropiane

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Juridik
Titulli i lëndës:	E Drejta Evropiane
Programi:	Barchelor
Niveli:	Barchelor
Statusi lëndës:	Obligatrore
Viti i studimeve:	Viti II, Semestri IV
Numri i orëve në javë:	3 L 2 U
Vlera në kredi – ECTS:	
Koha / lokacioni:	
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Asoc. Dr. Arif Riza
Të dhënat kontaktuese:	Arif.riza@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Lënda e Drejta Evropiane u ofron studentëve mundësi që t'i mësojnë dhe studiojnë nocionet dhe konceptet themelore të së Drejtës Evropiane. Ky kurs ka për qëllim ofrimin e njohurive bazë lidhur me: Zvhillimin historic dhe funksionimin e së Drejtës Evropiane; Historikun e Bashkimit Evropian; Burimet e së Drejtës së BE-së; Funksionimin dhe Organizmin e Bashkimit Evropian; Procesi i anëtarësimit në Bashkimin Evropian; Raporti ndëmjet të drejtës nacionele dhe të drejtës së BE-së; Politikat e Bashkimit Evropian, etj. Për shkak të rëndësisë së procesit të integrimit të shteteve në BE, me focus shtetet e Ballkanit Perendimor, ku bënë pjesë edhe Republika e Kosovës. Do t'i kushtohet njëpjesë Integrimit të Ballaknit Perendimor në BE, veçanërisht raporti i Republikës së Kosovës në Bashkimin Evropian dhe përfaqësimin e Bashkimit Evropian në Kosovë. Krahas kësaj studentëve do t'u ofrohen njohur edhe nëpërmjet trajtimit të rasteve praktike nga Gjykata Evropiane e Drejtësisë dhe rasteve të ndryshme gjyqësore që kanë të bëjnë me të drejtën e BE-së, me qëllim të ofrimit të njohurive bazë në praktikën e zbatimit të së Drejtës së BE-së.
Qëllimi i lëndës:	Lënda është i paraparë që studentëve t'u ofrojë njohuri themelore mbi të Drejtën Evropiane e cila do të fokusohet në trajtimin e njohurive teorike – shkencore lidhur me një fushë të gjerë marrëdhëniesh juridike organizative dhe funksionalë në jetën shoqërore dhe ekonomike në këtë organizatë supranacionale. E Drejta e Unionit Evropian do t'u ofrojë studentëve njohuri themelore lidhur me funksionimin e Bashkimit Evropian, Vendim-marrjen në kuadër të institucioneve të kësaj organizate. Kjo lëndë do t'i pajis studentë me njohuri lidhur me strukturën ligjore

	dhe zbatimin e së drejtës së BE-së në Raport me të Drejtën Nacionale; praktika gjyqësorë e Gjykatës Evropiane të Drejtësisë; procesi i anëtarësimit të shteteve të reja në këtë Organizatë, etj. Edhe pse lënda sipas programit Universitetit "Ukshin Hoti" të Prizrenit, është paraparë që të ligjërohet në një semestër, studentët do të kenë mundësi që të familjarizohen me këtë lëmi dhe në mënyre kritike të analizojnë dhe krahasojnë me zhvillimet juridike në UE dhe më gjerë, por njëkohësisht edhe do të njihen me disa çështje teorike dhe probleme me të cilat konfrontohen studiuesit ne këtë fushë. Zhvillimet e ndryshme dhe të mëdha ne forma dhe përmbajtje të ndryshme, të shteteve dhe akteve tjera ndërkombëtare në lëmin e së drejtës, në veçanti në UE, kërkojnë edhe përgjigjeje adekuate dhe gjetje të rrugëve të reja dhe me perspektivë në raportet shtetërore bilaterale dhe multilaterale, çka do të jetë edhe pjesë e tendencave për shqyrtim në këtë lëndë Interesi për një integrim në familjen evropiane, në përputhje me dispozitat juridike bashkëkohor e të bazuar në ekonomi të tregut dhe kushte të globalizimit janë pjesë përbërëse dhe të përhershme të studimit edhe në planin juridik. Në këtë drejtim objekt studimi do të jenë edhe ngjarjet e zhvilluara integruese që kanë të bëjnë me Kosovën. E gjithë kjo do të jetë një orvatje për njohuri elementare mbi këtë lëmi.		
Rezultatet e të nxënit:	Pas përfundimit të kësaj lënde, studenti pritet të jetë në gjendje që: - T'i kuptojnë parimet themelore të Drejtës së BE- së; - Të kuptojë funksionimin e së Drejtës së BE-së; - Të bëjë dallimin ndërmjet rregullave të BE-së dhe të drejtës nacionale; - Të definojë dhe të kuptojë procedurën dhe rëndësinë e shteteve në Bashkimin Evropian; - Të kuptojë funksionimin dhe Organizimin e Bashkimit Evropian; - Të bëjë hulumtim shkencor në fushën e së Drejtës Evropiane, etj.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	**Orë**	**Ditë/javë**	**Gjithsej**
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	0,5	15	7.5
Ushtrime në terren			

Kollokfiume, seminare	0.5	15	7.5
Detyra të shtëpisë			
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)			
Përgatitja përfundimtare për provim			
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)			
Projektet, prezantimet ,etj			
Totali			**150 orë (6 ECTS)**
Metodologjia e mësimdhënies:	Metodologjia e ligjërimit do të orientohet në krijimin e mundësive te studentët për të zotëruar dhe fituar njohuritë për të Drejtën Evropiane. Do të inkurajohen studentët që të marrin pjesë në mënyrë aktive në ligjërata, ushtrime dhe përmes prezantimeve të eseve ose punimeve seminarike nga fushae së Drejtës Evropiane. Gjatë ligjërimit të lëndës po ashtu, do të përdoren metodat bashkëkohore të mësimdhënies, me efekt që kjo disiplinë e së drejtës të bëhet më e kapshme, më e qartë dhe më e lehtë për t'u mësuar dhe zbatuar. Ndërsa ushtirimet do të trajtohen temate ndryshme nga kjo lëndë nëpërmjet interaktivietetit dhe angazhimit të studentëve në dhënien e mendimeve kritike; trajtohen shembuj dhe raste të ndryshme praktike të nxjerra nga praktika e Institucioneve të BE-së dhe nga praktika e Gjykatës Evropiane të Drejtësisë		
Metodologjia e vlerësimit:	Përqindja (%) Debate 5 Project grupore 1 5 Kolofiumi (një kolofium) 1 20 Prezentimi i punimeve 1 5-10 Provimi Final 1 50 Pjesëmarrja 1 5-10 Totali 100		
Literatura			
Literatura primare:	Blerim Reka- Otmar Holl- Ylber Sela: Institucionet dhe politikat e UE, (Universitass, Tetove, 2010) Klaus Diter Boçard – ABC-ja e të Drejtës të Bashkimit Evropian, 2010		

	Blerim Reka: Gjeopolitika dhe Teknika e zgjerimit te UE, Bruksel, 2010. Arif Riza: E Drejta e Organizatave Ndërkombëtare dhe Organizatat ndërkombëtare, 2011 (faqe 275- 356)
Literatura shtesë:	Paul Gràg Grainne Debúrca, EU Law, Text, Cases and Materials, Sixth Edition, Oxford, 2015. Robert Schütze, EU Trities and Legislation, Cambridge University Press, 2015. Michael Ahlt / Daniel Dittert: Europarecht. Examenskurs für Rechtsreferendare, 4. Auflage, München 2011, Verlag C.H. Beck, Hans-Wolfgang Arndt / Kristian Fischer: Europarecht, 9. Aufl., Heidelberg 2008 Badinger, H., Breuss, F., "Country Size and the Gains from Trade Bloc Enlarge-ment: an Empirical Assessment for the European Community", Review of International Economics, 2006, 14(4). Badinger, H., Has the EU's Single Market Programme Fostered Competition? Testing for a Decrease in Markup Ratios in EU Industries, Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 2007. Baldwin, R., Wyplosz, Ch., The Economics of European Integration, 2nd Edition, MacGraw-Hill Professional, New York-London, 2006

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	**Ligjërata**	**Ushtrime**
Java e parë:	Njohje me lëndën mbi materien, përmbajtjen, ligjëratat, procedura e ligjëratave, provimi dhe literatura. - Historiku i krijimit të Evropës, Evropa dhe identiteti evropian, prejardhja dhe terminologjia Evropë, - Teoritë ose ideatorët lidhur me të drejtën evropiane, përfaqësuesit për idetë e krijimit te Evropës.	
Java e dytë:	- Teoria Federaliste dhe Konfederaliste,	

	- E drejta evropiane dhe ndarja e saj në kuptim të ngushtë dhe kuptim të gjërë , - Kultura, civilizimi dhe vlerat europiane	
Java e tretë:	- Burimet e së Drejtës së Unionit Evropian, - Parimet e së Drejtës së UE-së, - E drejta “Kushtetuse” e Unionit Evorpian, A ka Kushtetë Evropa bazuar ne Traktatet e lartpermendura? - Zbatimi i të drejtës së UE-së- në të drejtën nacionale: - Parimi i efektit direkt - Parimi i Supremacisë) dhe parimet e veçanta të së drejtës së UE-së.	
Java e katërt:	- E drejta institucionale Evropiane apo legjislacioni i dytë si dhe hyrja në fuqi dhe shpallja e tyre, - Rregulloret, Direktivat, Vendimet, Rekomandimet dhe Mendimet (Opinionet).	
Java e pestë:	- E Drejta Evripiane në kuptim të gjerë : - OSBE, NATO, Keshilli i Evropës, Europa dhe zëri i saj në politken botërore të shekullit XXI, - Gjykata evropiane për të drejtat e njëriut. - Unioni Evropian dhe raporti me organizatat e tjera	
Java e gjashtë:	-Konventat (traktatet) e Unionit Evropian, elaborimi i tyre me theks të posaqshëm Traktati i Lisbones dhe ndryshimet nga Traktatet e Mëparshme.	
Java e shtatë:	- Kushtet që duhet të përmbushen për anëtarsi - “Kriteret e Kopenhagës” për anëtarsimi. - Aquis comunitaire - Bisedimet për antarsim, - Stabilizim- asociimi,	

	shoqëria civile, fushat e përparimit, përkrahja finaciare,	
Java e tetë:	IPA ose instrumenti për para anëtarësim, programet udhëheqëse, programet ndihmëse, ndihma teknike. - -Screeningu dhe- - monitoring, - Largimi nga unioni evropian	
Java e nëntë:	Struktura Institucionale e BE-së - Këshilli Evropian, - Këshilli (i Ministrave), - Parlamenti Evropian, - Komisioni Evropian, - Gjykata Evropiane e Drejtësisë, - Banka Qëndrore Evropaine.	
Java e dhjetë:	- -Gjykata Evropiane E Drejtesisë, Jurisdiksioni, Funksionet dhe roli i kësaj Gjykate . - Trajtimi dhe analizv e rasteve praktike.	
Java e njëmbëdhjetë:	- Fushat politike të UE- së - Bujqësia, ambienti, ekonomia dhe punësimi - Politika sociale, - Ndihma finaciare, popullësia, projektet e përkrahura nga Unioni Evropian - Politikat e përbashkët e jashtme dhe e siguris . - Drejtësia dhe Punët e Brendëshme. - Lehtësimi i vizave dhe liberalizimi i vizave - Marrëveshja e shengenit.	
Java e dymbëdhjetë:	- -Politika e Unionit Evropian dhe instrumentet e zgjerimit të saj, me theksë të posaqëshme për Ballkanin Përendimor dhe Instrumentet e zgjërimit - Zgjerimi i Unionit Evropia?	
Java e trembëdhjetë:	- Përfaqësimi i BE-së në Kosovë - Zyra ndërlidhëse e Komisionit Evropian në Kosovë, - Përfaqësuesi special i BE-së/ Zyra ndërkombëtare civile - EULEX, Presidenca e Bashkimit Evropian, Shtetet anëtare të BE-së) - Zyra ndërlidhëse e Komisionit Evropian në Kosovë - Roli i zyres ndërlidhëse	
Java e katërmbëdhjetë:	- Marrëveshjet paraintegruese (Marrëveshja për asocim e stabilizim, statusi kandidat dhe fillimi i bisedimeve për integrim)	

Java e pesëmbëdhjetë:	BE-ja dhe Ballkani Perendimor, rruga e integrimit dhe sfidat.	

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes
Para së gjithash, studenti duhet të jetë i ndërgjegjshëm dhe të respektojë institucionin dhe rregullat e universitetit • Duhet të respektojë orarin e ligjëratave , ushtrimeve dhe të jetë i vëmendshëm në orën mësimore • Është i obliguar posedimi dhe paraqitja e ID-ve në provim • Gjatë hartimit të punimeve seminarike, studenti duhet t'i përmbahet udhëzimeve të dhëna nga mësimdhënësi për realizimin hulumtues dhe teknik të punimit.